

Innst. 433 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:74 S (2016–2017)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Knut Arild Hareide, Olaug V. Bollestad, Anders Tyvand, Geir Jørgen Bekkevold og Kjell Ingolf Ropstad om flere tiltak for å beskytte barn mot pornografi

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Knut Arild Hareide, Olaug V. Bollestad, Anders Tyvand, Geir Jørgen Bekkevold og Kjell Ingolf Ropstad fremmet 23. mars 2017 følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen utnevne et tverrfaglig utvalg som har som formål å legge frem nye tiltak som i større grad beskytter barn mot pornografi og økt seksualisering.
2. Stortinget ber regjeringen gå i dialog med internettleverandørene for å sikre alle internettbrukere enkel tilgang på nettverksfiltre som blokkerer barns tilgang til pornografi.
3. Stortinget ber regjeringen vurdere blokkering av pornografiske nettsteder som ikke innfører alderskontroll på besøkende.
4. Stortinget ber regjeringen sikre at grunnskolen blokkerer for at elever får tilgang til pornografi i skoletiden.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ferhat Güven, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene

Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til representantforslag dokument 8:74 S om flere tiltak for å beskytte barn mot pornografi.

Komiteen deler forslagsstillernes bekymring for at barn eksponeres for pornografi.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at det er uheldig og uønsket at barn eksponeres for pornografi. Det er et økende problem at barn eksponeres for økt seksualisering i for tidlig alder. Komiteen mener det er viktig at større barn får god og riktig informasjon om seksualitet og grensesetting.

Komiteen legger til grunn at forslagsstillerne foreslår to strategier for å beskytte barn mot pornografi. Den første er en strategi som bygger på formidling av kunnskap og informasjon og bredt holdningsskapende arbeid. Den andre strategien dreier seg om visse former for blokkering og filtrering av digitale kilder for tilgang til pornografi.

Komiteen slutter seg til forslagsstillernes strategi om å bruke informasjon og holdningsskapende arbeid for å beskytte barn mot pornografi.

Komiteen viser til at det er et økende problem at barn eksponeres for porno. Komiteen viser til at dette er en uheldig utvikling. Det er viktig at det vurderes hvilke tiltak som kan beskytte barn mot porno i større grad enn vi klarer i dag. Komiteen mener derfor at det bør settes ned et utvalg som skal ha som formål å legge frem nye tiltak som i større grad beskytter barn mot pornografi og økt seksualisering.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet ser viktige prinsipielle be-

tenkeligheter med myndighetsinitiert filtrering av tilgang til lovlige ytringer, handlinger og informasjon. Disse medlemmer deler forslagsstillernes intensjon, men filtrering som foreslått i forslag 2 og 3 vil kunne reise spørsmål om dette er inngripende i grunnleggende menneskerettigheter som eksempelvis ytringsfriheten. Disse medlemmer vil også peke på vanskelige grensedragninger i forlengelsen av slik myndighetsinitiert filtrering av lovlige, men for mange uønskede, ytringer, handlinger og informasjon. Det blir krevende å definere hva som er tilstrekkelig ønsket til at det skal settes inn sensurerende tiltak fra myndighetenes side.

Disse medlemmer legger til grunn at intensjonen med forslag 4 må og skal ivaretas av skoleeier. Ut fra lokale forhold er det etter disse medlemmers mening viktig at skoleeier har en aktiv holdning, tilstrekkelig kompetanse og ikke minst en verdibasert tilnærming til hva barn og ungdom får tilgang til via skolens IKT-utstyr.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er positive til nye tiltak som i større grad vil kunne beskytte barn mot pornografi og økt seksualisering. Foreldre må kunne skjerme barna for uønsket og ulovlig pornografi.

Flertallet mener de politiske tiltakene i hovedsak må skje gjennom et godt forebyggende arbeid, holdningsskapende arbeid og gjennom god seksualundervisning på skolen. Flertallet mener det vil kunne være positivt med et tverrfaglig utvalg som har som formål å se på nye tiltak.

Flertallet ser innvendingene som komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet bemerker når det gjelder de prinsipielle betenkelighetene rundt myndighetsinitiert filtrering av tilgang til lovlige ytringer, handlinger og informasjon. Likevel mener flertallet at det ikke kan sies å gjelde forslag nr. 2. Flertallet mener det er tilstrekkelig presisert fra forslagsstillerne at man ikke ønsker en statlig filtrering, men at staten skal gå i dialog med internettbyggerne for å gi forbrukerne bedre tilgang og enklere tilgang til måter å blokkere uønskede sider på for sine barn. Flertallet vet at det finnes flere ulike måter å få tak i verktøy for blokkering på i dag, men har ikke noe imot at dette kan gjøres bedre og enklere for forbrukerne, foreldrene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener derimot at forslag 3 i større grad er en myndighetsinitiert filtrering, og støtter ikke dette forslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti mener det

er en utfordring at barn for enkelt kan få tilgang til pornografisk og seksualiserende nettsider gjennom digitale verktøy til bruk på skolen og i undervisningen. Disse medlemmer er derfor positive til at regjeringen må sikre at grunnskolene blokkerer for at elever får tilgang til pornografi i skoletiden. Disse medlemmer understreker at dette ansvaret ligger hos kommunene og skolene, men mener også at det er bra om regjeringen tar et ansvar for å sikre dette på en god måte til det beste for barna og elevene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at hovedformålet med representantforslaget er å sikre mer kunnskap om hvilke tiltak som kan beskytte barn fra å bli eksponert for porno og økt seksualisering, samt gi foreldre bedre mulighet og frihet til å beskytte sine uskyldige barn. Forslaget er basert på tiltak som tidligere statsminister David Cameron har innført i Storbritannia.

Dette medlem viser til at internett har endret våre liv til det positive på mange områder. Det er helt sentralt at vi hegner om at internett fremdeles skal være åpent og fritt, og fri fra sensur. Samtidig har vi som politikere et ansvar for å sikre at barn får en så god og trygg oppvekst som mulig. Det er derfor viktig at vi diskuterer hvordan vi kan beskytte barna på en bedre måte enn det vi klarer i dag, og hvordan samfunnet kan legge til rette for å hjelpe foreldre. Dette medlem viser til at forslaget ikke har til formål å blokkere eller sensurere informasjon, men å gi foreldre mulighet til å kunne beskytte barn mot innhold på internett som er uegnet for dem. Dette er noe også David Cameron påpekte da han gikk i dialog med internettleverandører i Storbritannia for å få dem til å tilby forbrukere filtre. I en tale han holdt i 2013 uttalte han følgende:

«Når det kommer til internett, og balansen mellom frihet og ansvar har vi forsømt vårt ansvar for barna.»

Dette medlem viser videre til at Cameron uttalte at over en tredjedel av barn har mottatt seksuelt eksplisitte tekstmeldinger eller e-post, samt at en undersøkelse viste at hvert fjerde barn hadde sagt at de hadde sett pornografi som gjorde dem oppbrakt. Dette viser tydelig at det er behov for å vurdere nye tiltak for å beskytte våre barn og unge bedre. Dette medlem understreker at strengere regulering selv sagt ikke er en garanti for at barn ikke vil få tilgang til pornografi, men at poenget er å sette terskelen høyere.

Dette medlem viser til at representantforslaget fra representantene fra Kristelig Folkeparti ikke går ut på å pålegge internettleverandører å innføre et filter, men at staten skal gå i dialog med internettleverandører for å gi internettbrukere enklere tilgang til

nettverksfiltre som kan blokkere barns tilgang til pornografi. På denne måten kan vi gi foreldre en bedre mulighet til å kunne beskytte sine barn.

Dette medlem viser til at kulturministeren i svarbrev til komiteen (10. mai 2017) har vist til at blokkering av nettsider med pornografisk materiale i utgangspunktet vil være et inngrep i ytringsfriheten etter EMK artikkel 10. Dette medlem viser til at forslaget ikke går ut på å pålegge blokkering av pornografiske sider, men at staten skal gå i dialog med internettleverandører om at de skal tilby et filter som blokkerer slikt innhold til forbrukerne. Formålet med forslaget er å gi foreldre et enkelt verktøy for å beskytte barn mot pornografi, slik vi har gjort med aldersmerking av filmer og programmer, uavhengig av om de formidles på kino, TV, video eller nett. Det er altså forbrukeren selv som skal bestemme om den vil ha et slikt filter eller ikke. Dette medlem viser til at slike filtre også finnes i dag, men at de ikke er så enkelt tilgjengelige for forbrukerne. Tilbud om filter til kunder er derfor ikke et uforholdsmessig inngrep i ytringsfriheten.

Dette medlem viser til at tall fra Storbritannia viser at om lag 50 nettsider står for 70 pst. av pornotrafikken. Dette viser at en strengere kontroll som stiller krav til pornoindustrien, ikke er så vanskelig som mange tror. Nå er tiden inne for at vi gjør det vi kan for å beskytte barn og fremtidige generasjoner. Innføring av alderskontroll for besøkende av pornografiske nettsider kan være et tiltak som gjør det vanskeligere for barn å få tilgang til pornografi. Denne alderskontrollen vil eldre barn komme seg rundt, men poenget er å sette terskelen noe høyere og gjøre det vanskeligere for de yngste barna å komme seg rundt, de som vi er mest opptatt av å beskytte. Dette medlem viser til at statsråden i sitt svarbrev ikke er avvisende til forslag om å blokkere nettsider av pornografiske nettsider som ikke innfører alderskontroll. Statsråden skriver følgende i sitt svarbrev til komiteen:

«Etter hva jeg er kjent med, vedtok det britiske parlamentet nylig Digital Economy Act, som gir hjemmel for å pålegge internetttilbydere å blokkere nettsider som inneholder nærmere definert pornografisk materiale og som ikke har sørget for å hindre barn under 18 år tilgang. Jeg vil ikke avvise at denne form for lovgivning kan være et tiltak. Dette må imidlertid vurderes nøye i lys av våre folkerettslige forpliktelser, samt praktiske konsekvenser an slik regulering kan få.»

Dette medlem viser til at forslaget nettopp går ut på at det skal vurderes om et slikt tiltak vil være hensiktsmessig for å beskytte barn fra porno. Det er derfor gledelig at statsråden er villig til å vurdere dette.

Dette medlem viser til at et åpent internett er et gode. Både i Europa og Norge er det vedtatt regelverk knyttet til nettnøytralitet for å sikre nettopp dette. Post- og teletilsynets retningslinjer for nettnøytralitet er fra 2009 og inneholder tre prinsipper. Sentralt i denne sammenheng er prinsipp 2 og 3 som fastsetter at:

- «2. Internettbrukere har rett til en internettilknytning som gir adgang til
- å hente og levere innhold etter eget ønske
 - å bruke tjenester og applikasjoner etter eget ønske
 - å koble til utstyr og bruke programvare som ikke skader nettverket, etter eget ønske
3. Internettbrukere har rett til en internettilknytning fri for diskriminering med hensyn til applikasjonstype, tjenestetype, innholdstype og hvem som er avsender eller mottaker.»

Dette medlem viser til at internettbrukerens opplevelse av, og kommunikasjon på, nettet altså ikke skal forringes eller begrenses av internetttilbyderen. Det er imidlertid også presisert at prinsippene ikke skal tolkes på en slik måte at de er i konflikt med gjeldende rett. Prinsippene (som ikke er juridisk bindende) er dermed ikke til hinder for at det utøves kontroll når det gjelder innhold av pornografisk karakter.

Dette medlem viser til at barn i større grad nå enn tidligere har tilgang til internett på skolen. Det bør derfor sikres at skoler innfører filtre som hindrer tilgang til porno. Når foreldre har filtre hjemme, men opplever at barna får tilgang til pornografi på skolen, svikter skolen sin oppgave. Dette medlem viser til at kunnskapsministeren i sitt svar til justiskomiteen har påpekt at skoler kan innføre slike filtre om de ønsker det. Dette medlem mener at det ikke bør være opp til den enkelte skole å vurdere dette, men at det bør vedtas et pålegg om at alle skoler skal innføre filtre på sine nett. Barns beskyttelse må sikres, uavhengig av hvilken skole man går på. Dette medlem viser til at tiden nå er overmoden for å finne nye tiltak for å beskytte barn og fremtidige generasjoner.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utnevne et tverrfaglig utvalg som har som formål å legge frem nye tiltak som i større grad beskytter barn mot pornografi og økt seksualisering.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med internettleverandørene for å sikre alle internettbrukere enkel tilgang på nettverksfiltre som blokkerer barns tilgang til pornografi.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at grunnskolen blokkerer for at elever får tilgang til pornografi i skoletiden.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere blokkering av pornografiske nettsteder som ikke innfører alderskontroll for besøkende.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere blokkering av pornografiske nettsteder som ikke innfører alderskontroll for besøkende.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av en samlet komité. II og III fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen utnevne et tverrfaglig utvalg som har som formål å legge frem nye tiltak som i større grad beskytter barn mot pornografi og økt seksualisering.

II

Stortinget ber regjeringen gå i dialog med inter-nettleverandørene for å sikre alle internettbrukere enkel tilgang på nettverksfiltre som blokkerer barns tilgang til pornografi.

III

Stortinget ber regjeringen sikre at grunnskolen blokkerer for at elever får tilgang til pornografi i skoletiden.

IV

Dokument 8:74 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Knut Arild Hareide, Olaug V. Bollestad, Anders Tyvand, Geir Jørgen Bekkevold og Kjell Ingolf Ropstad om flere tiltak for å beskytte barn mot pornografi – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 6. juni 2017

Hadia Tajik

leder

Anders B. Werp

ordfører